

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudkyně JUDr. Naděždy Řehákové a Mgr. Ing. Silvie Svobodové ve věci

žalobkyně: **D. D.**
bytem XXX
adresou pro doručování XXX
zastoupena V. D., adresou pro doručování jako
žalobkyně, zmocněncem

proti

žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví České republiky,**
sídlem Palackého náměstí 375/4, Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí ministra zdravotnictví ze dne XXX, č. j. XXX,
takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů v řízení.

Odůvodnění:

I. Stručné vymezení věci

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí ministra zdravotnictví (dále jen „žalovaný“), kterým byl pro opožděnost zamítnut její rozklad proti rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ze dne XXX, č. j. XXX, o zamítnutí její žádosti, podané dne XXX, o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem podle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

osobám sterilizovaným v rozporu s právem a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon“).

2. Z odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí vyplynulo, že důvodem zamítnutí žádosti žalobkyně ministerstvem byla nekompletnost zdravotnické dokumentace, pročez nelze posoudit, zda byl žalobkyni proveden zdravotní výkon zabraňující oplodnění (sterilizace) v rozporu s právem, či nikoli. Napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno fikcí dne XXX a písemnost byla dne XXX vložena do schránky žalobkyně. Lhůta pro podání rozkladu uplynula ke konci dne XXX. Žalovaný proto podle § 152 odst. 5 ve spojení s § 92 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“) rozklad žalobkyně zamítl pro jeho opožděnost. Dále zabýval i důvody pro přezkoumání rozhodnutí v přezkumném řízení, pro obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí dle § 92 odst. 1 správního řádu a dospěl k závěru, že tyto důvody nejsou dány, neboť je prvostupňové rozhodnutí ministerstva po formální stránce správné a bylo dostatečně odůvodněno.

II. Obsah žaloby

3. Žalobkyně nesouhlasila s žalobou napadeným rozhodnutím a z hlediska procesního tvrdila, že „původní“ rozklad zaslala v zákonné lhůtě emailem na elektronickou adresu ministerstva, stejně jako všechny dokumenty, které mu dosud posílala. S ministerstvem komunikovala převážně touto cestou a nevěděla, že rozklad musí být vlastnoručně podepsán nebo k němu musí být připojen zaručený elektronický podpis, který ani nemá zřízen. Nebyla o této povinnosti informována, stejně jako nevěděla, že musí při emailové komunikaci podání doplnit o vlastnoruční podpis do 5 dnů. Jakmile zjistila, že její rozklad bude proto zamítnut, podala jej dne XXX opětovně, a to poštou a podepsaný. Pripustila, že toto druhé podání bylo skutečně opožděné, ale chtěla tímto žalovaného „ujistit“, že se hodlá proti zamítnutí žádosti o odškodnění bránit.
4. Dále namítala, že měl žalovaný i přes opožděnost jejího podání zkoumat, zda nejsou věcně dány podmínky pro přezkoumání rozhodnutí v přezkumném řízení. Rozhodnutí je tak vydáno v rozporu s právními předpisy, protože i zachované torzo zdravotnické dokumentace prokazuje, že jí sterilizace byla provedena bez jejího vědomí a souhlasu, tedy jednoznačně protizákonně.
5. K věci samé poukázala na § 27 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu a uvedla, že sterilizaci bylo možné provést jen se souhlasem nebo na vlastní žádost, a to po svobodném a informovaném souhlasu. Odkázala na znění zákona a citovala z něj. Uvedla, že dle jeho § 2 se odškodňují protiprávní sterilizace provedené v období od 1. 7. 1966 do 31. 3. 2012, zákon tak musel předpokládat, že absence zdravotnické dokumentace může nastat. Pokud je skartační doba zdravotnické dokumentace 40 let od skončení poslední hospitalizace a dle některých poskytovatelů pouze 10 let u zdravotních výkonů spojených s porodem, v mnoha případech budou zdravotnické dokumentace protiprávně sterilizovaných osob již skartovány. Poukázala na liknavost státu, neboť od doporučení k odškodnění nezákonných sterilizací mezinárodními institucemi a od návrhu veřejného ochránce práv JUDr. Otakara Motelja uplynula dlouhá doba, kdy zároveň běžela skartační doba u zdravotnické dokumentace.
6. Dále namítala, že by žalovaný měl postupovat v souladu s principem dobré správy a co nejvíce jí pomoci prokázat skutkový stav, tedy provedení nezákonné sterilizace. Namísto toho ale využívá pro něj nejsnazší cesty k tomu, aby bylo ve věci rozhodnuto. Postupoval i v rozporu s principy dobré správy a se zákonem, když žalobkyni nepoučil o tom, že může

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

navrhovat i další důkazní prostředky, např. svědeckou výpověď jejího manžela. Dále porušil § 3 správního řádu, neboť dostatečně neobjasnil skutkový stav, neprojevil při vyřizování žádosti a rozkladu žádný pochopení a shovívavost, postupoval formalisticky, kdy své rozhodnutí založil jen na skutečnosti, že zdravotnická dokumentace je neúplná a rozklad byl podán opožděně. Namítala, že neměla možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a nahlédnout do spisu, neboť ze zdravotních důvodů je pro ni obtížné vycházet mimo domov, a proto si chtěla telefonicky sjednat schůzku, aby nejezdila na ministerstvo zbytečně. To se jí však nezdařilo.

7. Závěrem žalobkyně uvedla, že nezákonná sterilizace je závažným zásahem do základních lidských práv, především práva na ochranu života a zdraví, práva na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí či práva na rodinný život, a poukázala na odpovědnost státu za tento závažný zásah. Je to opět stát, který má chybu napravit, avšak namísto vstřícného postupu k odškodnění poškozených je rozhodování vedeno formalisticky bez přihlédnutí k citlivosti dané problematiky pro poškozené osoby, a zásah do základních práv není napraven.
8. Podle obsahu konečného návrhu žalobkyně žádala, aby soud žalobou napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí ministerstva zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného a další podání účastníků řízení

9. V písemném vyjádření k žalobě ze dne 2. 12. 2022 žalovaný odkázal na odůvodnění obou rozhodnutí a k námitce porušení principu dobré správy, zejména poučovací povinnosti, poukázal na judikaturu NSS, podle které do poučovací povinnosti však již nepatří návod, co by účastník řízení měl nebo mohl činit, aby dosáhl žádaného výsledku. Žalobkyní požadovaný „návod“ je ostatně obsažen přímo v § 6 odst. 1 písm. b) zákona a podle něj žalobkyně postupovala při podání původní žádosti. Nadto již dne 30. 9. 2021 zveřejnilo ministerstvo na svých webových stránkách metodický návod k postupu při podání žádosti včetně jejího vzoru. Návod byl zveřejněn v souladu s principy dobré správy, a žalovaný tedy vystupuje dostatečně vstřícně vůči žadatelkám o odškodnění za protiprávní sterilizaci a informuje je zcela standardně. Odmítl tak, že by ministerstvo postupovalo v rozporu s principem dobré správy dle § 4 odst. 1 správního řádu.
10. K námitce neznalosti nutných náležitostí pro podání řádného opravného prostředku neshledal důvod pro popření zásady *vigilantibus iura scripta sunt* a poukázal na to, že žalobkyně již v minulosti učinila řádné podání v podobě žádosti o odškodnění za protiprávní sterilizaci, proto se mu nejeví jako relevantní její námitka, že si nebyla vědoma § 37 správního řádu. Zdůraznil, že žalobkyni nic nebránilo, aby v případě, kdy o její žádosti bylo rozhodnuto zamítavě, podala novou žádost, která by mohla být ve správním řízení znovu posuzována.
11. K tvrzení o porušení § 3 správního řádu, tj. k námitce nedostatečného objasnění skutkového stavu, žalovaný zdůraznil, že dané řízení je řízením o žádosti, které má určitá specifika. Mezi ně patří nutnost zohledňovat vyšší požadavek procesní aktivity účastníka řízení. S odkazem na odbornou literaturu uvedl, že se jedná o řízení ovládané zásadou dispoziční. Poukázal na povinnost účastníků označit důkazy na podporu svých tvrzení dle § 52 správního řádu a měl za to, že splnil povinnost provést důkazy, které pomohou zjištění stavu věci bez důvodných pochybností ve smyslu § 2 správního řádu. Konstatoval, že sterilizační zákrok není a priori protiprávní, je třeba současně prokázat jednak to, že sterilizace byla provedena a jednak to, že byla provedena v rozporu se zákonem. K prokázání protiprávnosti daného úkonu je třeba zjistit důkaz o skutečnostech, které k samotnému výkonu sterilizace vedly. Takovým

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

důkazem zpravidla bývá zdravotnická dokumentace, z níž lze vyčíst, za jakých okolností k zákroku došlo. Pouze ze 4 listů zdravotnické dokumentace nelze usoudit, zda byla operace provedena v souladu se zákonem, či nikoliv.

12. K možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a nahlédnout do spisu popřel, že by došlo k pochybení. Dále poukázal na to, že žalobkyně nepředložila doklad o svém tvrzení, že by došlo k absenci komunikace ze strany ministerstva, resp., že by se snažila na ministerstvo mnohokrát dovolat, případně proč tedy nevyužila i dalších forem komunikace (písemné, elektronické,...), což v jiných případech činila.
13. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.
14. V podání ze dne 16. 3. 2023 žalobkyně požádala o nařízení jednání a připojila Zprávu o šetření veřejného ochránce práv ze dne XXX, č. j. XXX, sp. zn. XXX a kopii korespondence mezi zmocněncem žalobkyně a Veřejným ochráncem práv (dále též „VOP“) s tím spojenou. Ze zprávy především vyplynul poukaz VOP na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2023, č. j. 17 Ad 10/2022 – 30, kritika postupu žalovaného a závěr VOP, že jsou v daném případě dány předpoklady pro přezkoumání rozhodnutí v přezkumném řízení.
15. Krátce před nařízeným ústním jednáním (na den 19. 4. 2023) žalovaný v podání ze dne 17. 4. 2022 nad rámec již uváděné argumentace tvrdil, že žalobkyně nevyčerpala v řízení před správním orgánem řádné opravné prostředky, neboť řádným opravným prostředkem se rozumí opravný prostředek směřující proti nepravomocnému správnímu rozhodnutí. Prvostupňové rozhodnutí nabylo právní moci již dne 25. 5. 2022, rozklad žalobkyně byl podán opožděně až dne 13. 6. 2022, žaloba je tudíž nepřipustná. Dále se vyjádřil k povaze rozhodnutí dle § 92 odst. 1 správního řádu a odkázal k tomu na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. dubna 2012, č. j. 5 As 111/2011-87.

IV. Posouzení věci Městským soudem

16. Soud o žalobě jednal postupem podle § 56 odst. 1 s. ř. s., neboť s ohledem na povahu předmětu žádosti žalobkyně (odškodnění za nezákonnou sterilizaci) shledal důvody pro její přednostní projednání.
17. Při ústním jednání dne 19. 4. 2023 účastníci setrvali na svých stanoviscích, žalobkyně nesouhlasila s doplňujícím vyjádřením žalovaného a žádala o odročení ústního jednání za účelem vyjádření k tomuto doplnění a možnosti zajistit si zastupování ve sporu advokátem. Soud proto za tím účelem jednání odročil a poskytl žalobkyni 14 denní lhůtu. Podáním ze dne 24. 4. 2023 žalobkyně odmítla tvrzení žalovaného ve vyjádření k žalobě ve znění jeho doplnění a uváděla obdobně jako v podané žalobě. K tomu připojila kopii korespondence o podaném rozkladu mezi ministerstvem a jejím zmocněncem. Podáním ze dne 18. 5. 2023 žalovaný argumentoval obdobně jako doposud.
18. Při druhém ústním jednání dne 21. 6. 2023 účastníci setrvali na svých stanoviscích. Zástupce žalobkyně zdůraznil neutěšenou rodinnou situaci po provedené sterilizaci a délku doby, po kterou se žalobkyně snaží domoci svých práv. Zástupce žalovaného poukázal na skutkový stav a měl za to, že je žaloba nepřipustná, neboť žalobkyně nevyčerpala opravné prostředky. Soud neprovedl důkazy navržené žalobkyní, neboť mu pro posouzení právní otázky zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí postačoval obsah spisového materiálu. Nadto se z části jedná o důkazy (zpráva VOP a jeho korespondence se zmocněncem žalobkyně), vztahující se k posouzení věci samé, ale předmětem posouzení je rozhodnutí žalovaného o

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

zamítnutí rozkladu žalobkyně pro jeho opožděnost (procesní rozhodnutí), nikoli zákonnost závěrů ministerstva o žádosti žalobkyně.

19. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jako i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
20. K tvrzení žalovaného o nepřipustnosti žaloby soud uvádí, že žaloba byla podána včas, žalobkyně v ní brojí proti rozhodnutí žalovaného, kterým byl zamítnut její rozklad pro opožděnost, a proti němuž již nelze podle § 91 odst. 1 ve spojení s § 152 odst. 5 správního řádu podat odvolání. Soud proto neshledal důvody k odmítnutí žaloby pro nepřipustnost dle § 68 písm. a) s. ř. s. pro nevyčerpání řádných opravných prostředků.
21. Soud dále poukazuje na závěry rozsudku Rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, podle kterých *„[s]myslem a účelem toho, aby v žalobě byl uveden (alespoň jeden) žalobní bod, je především vymezit obsah soudního přezkumu, tj. jaké skutkové a právní otázky má soud posuzovat z hlediska žalobcem tvrzené nezákonnosti správního rozhodnutí. Správní soudnictví je ovládáno zásadou dispoziční a koncentrační; od žalobce, který vymezuje hranice soudního přezkumu, se tedy oprávněně žádá procesní zodpovědnost. Soud za něj nesmí nahrazovat jeho projev vůle a vyhledávat na jeho místě vady napadeného správního aktu. Jestliže žalobní bod těmto požadavkům vyhovuje, je projednání způsobilý v té míře obecnosti, v níž je formulován, a případně-v mezích této formulace-v průběhu řízení dále doplněn. K tomu je ale třeba dodat, že míra precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod, byť i vyhovujícím obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej. Není naprosto na místě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcova advokáta“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2013, č. j. 8 As 45/2012-25).
22. K posouzení důvodnosti žaloby soud poukazuje na ust. § 152 odst. 5 správního řádu, podle kterého *„[n]evylučuje-li to povaha věci, platí pro řízení o rozkladu ustanovení o odvolání.“* Z toho důvodu je v posuzované věci přiměřeně použitelný § 92 odst. 1 správního řádu a k němu relevantní judikatura. Konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu k výkladu § 92 odst. 1 správního řádu dospěla k závěru, že zamítnutí odvolání podle § 92 odst. 1 věta první správního řádu není výsledkem meritorního přezkoumání obsahu napadeného správního rozhodnutí, ale jedná se pouze o procesní rozhodnutí konstatující opožděnost nebo nepřipustnost odvolání, aniž by byla jakkoliv hodnocena a zkoumána věcná a právní stránka rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2017, č. j. 2 Azs 335/2016).
23. Pokud tedy žalovaný podle § 92 odst. 1 ve spojení s § 152 odst. 5 správního řádu zamítl rozklad žalobkyně a jejími věcnými rozkladovými námitkami se blíže nezabýval, soud nemohl přezkoumávat, zda byly tyto rozkladové námitky oprávněné a zda se s nimi žalovaný vypořádal v souladu nebo v rozporu se zákonem. Předmětem soudního přezkumu mohou být v projednávané věci toliko ty žalobní body, které se týkají posouzení opožděnosti žalobkyní podaného rozkladu.
24. Ze správního spisu k tomu soud zjistil tyto podstatné skutečnosti:

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

25. Prvostupňové rozhodnutí bylo žalobkyni doručováno prostřednictvím poštovní přepravy, a to na adresu „XXX“, která odpovídá kontaktní adrese uvedené samotnou žalobkyní v žádosti (žádost o odškodnění za nelegální sterilizaci podle zákona č. 297/2021 Sb. ze dne XXX). Z připojené doručky vyplývá, že zásilka byla připravena k vyzvednutí dne XXX a vložena do schránky žalobkyně dne XXX. Z vytištěné e-mailové zprávy vyplývá, že na adresu *mzcz@mzcr.cz* byla z adresy XXX doručena dne XXX v XXX hod. zpráva, obsahující námitky žalobkyně proti prvostupňovému rozhodnutí. Jde o prostý e-mail neopatřený elektronickým podpisem. Součástí spisu je také výtisk totožného textu, opatřený razítkem podatelny ministerstva ze dne XXX, a podpisem žalobkyně, která na předmětné listině uvádí, že tímto doplňuje svůj podpis.
26. Při posouzení vyšel soud z následující právní úpravy:
27. Podle § 37 odst. 4 správního řádu *podání je možno učinit písemně nebo ústně do protokolu anebo v elektronické podobě. Za podmínky, že podání je do 5 dnů potvrzeno, popřípadě doplněno způsobem uvedeným ve větě první, je možno je učinit pomocí jiných technických prostředků, zejména prostřednictvím dálkopisu, telefaxu nebo veřejné datové sítě bez použití podpisu.*
28. Podle § 152 odst. 5 správního řádu *nevylučuje-li to povaha věci, platí pro řízení o rozkladu ustanovení o odvolání.*
29. Podle § 83 odst. 1 správního řádu *odvolací lhůta činí 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Odvolání lze podat teprve poté, co bylo rozhodnutí vydáno. Bylo-li odvolání podáno před oznámením rozhodnutí odvolateli, platí, že bylo podáno v první den odvolací lhůty.*
30. Podle § 95 odst. 1 správního řádu *opožděné nebo nepřípustné odvolání odvolací správní orgán zamítne. Jestliže rozhodnutí již nabylo právní moci, následně zkoumá, zda nejsou dány předpoklady pro přezkoumání rozhodnutí v přezkumném řízení, pro obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí. Shledá-li předpoklady pro zahájení přezkumného řízení, pro obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí, posuzuje se opožděné nebo nepřípustné odvolání jako podnět k přezkumnému řízení nebo žádost o obnovu řízení nebo žádost o vydání nového rozhodnutí.*
31. Soud o žalobě uvažil takto:
32. Jak vyplývá z výše uvedeného, soud ověřil skutková zjištění stran opožděnosti žalobkyní podaného rozkladu a vyšel ze zjištění, že písemnost, obsahující prvostupňové rozhodnutí byla u poskytovatele poštovních služeb připravena k vyzvednutí dne XXX, aniž by tak žalobkyně učinila. Za den doručení prvostupňového rozhodnutí se v souladu s § 24 odst. 1 správního řádu považuje den XXX. Lhůta 15 dnů k podání rozkladu dle § 152 odst. 5, § 83 odst. 1, § 73 odst. 1 a § 40 odst. 1 správního řádu tak uplynula dne XXX. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j. 9 As 90/2008 – 70 , „(...) *podání učiněné prostřednictvím veřejné datové sítě – internetu – nemusí být podepsáno zaručeným elektronickým podpisem za podmínky, že je do 5 dnů potvrzeno v elektronické podobě podepsané zaručeným elektronickým podpisem, popřípadě doplněno písemně nebo ústně do protokolu. Stěžovatelka však své podání učiněné v elektronické podobě bez zaručeného elektronického podpisu, tj. podání učiněné mimo zákonem předepsanou formu, nijak nedoplnila a na její podání se hledí jako by nebylo učiněno. Nelze proto hovořit ani o právních účincích stěžovatelkou učiněného podání (...)*“ Podání žalobkyně, obsažené v e-mailu ze dne XXX, přitom nebylo písemně do 5 dnů doplněno o její podpis. Žalovaný tedy postupoval v souladu se zákonem, pokud na toto

podání hleděl, jako by nebylo učiněno. Podání doručené ministerstvu dne XXX je tak v projednávané věci dalším/novým podáním, a nelze jej považovat za potvrzení podání ze dne XXX. Žalovaný tak správně určil jako den podání rozkladu proti prvostupňovému rozhodnutí až den XXX, a v souladu se zákonem uzavřel, že byl rozklad žalobkyně podán opožděně.

33. K námitce žalobkyně, že nevěděla o nutnosti podání do 5 dnů doplnit o vlastnoruční podpis, soud uvádí, že dle judikatury Nejvyššího správního soudu nejsou správní orgány povinny upozornit podatele na povinnost podání potvrdit ve smyslu věty druhé § 37 odst. 4 správního řádu. Nejsou tedy povinny podatele vyzvat k doplnění podání učiněného prostřednictvím internetu bez zaručeného elektronického podpisu o některou z kvalifikovaných forem podání – písemně, ústně do protokolu nebo elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2018, č. j. 4 Azs 76/2018-39, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, čj. 9 As 90/2008-70). Ministerstvo tak nepostupovalo v rozporu se zákonem, pokud po přijetí e-mailu ze dne XXX žalobkyni na nutnost potvrdit toto podání kvalifikovanou formou podání neupozornilo. Žalobkyni nadto nic nebránilo požádat ministerstvo dle § 4 odst. 1 a 2 správního řádu o vysvětlení, jak podat proti prvostupňovému rozhodnutí opravný prostředek právně relevantním způsobem, popřípadě o sdělení, zda tak právně relevantním způsobem učinila. Její tvrzení o komunikaci s ministerstvem nemají oporu ve spisovém materiálu a doklady o komunikaci s ministerstvem předložené žalobkyní se nevztahují k rozhodnému období, tj. k období před nabytím právní moci prvostupňového rozhodnutí, soud k nim proto nemohl přihlížet.
34. K námitce žalobkyně stran přezkumného řízení soud předesílá, že ustálená judikatura nepřipouští soudní ochranu proti nezahájení přezkumného řízení, neboť přezkumné řízení slouží výlučně ochraně zákonnosti, zatímco k ochraně subjektivního práva mají adresáti správního rozhodnutí k dispozici opravné prostředky (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019 – 39, bod 86). Smyslem a účelem § 92 odst. 1 správního řádu není, aby správní orgán v případě opožděně podaného rozkladu rozsáhle odůvodňoval, že nebyly zjištěny podmínky pro přezkum rozhodnutí, pro obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí. Je jisté povinností správních orgánů zabývat se těmito otázkami, postačí však vyjádření o tom, zda byly podmínky pro přezkum (obnovu řízení nebo vydání nového rozhodnutí) shledány, či nikoliv. Opačný závěr by ve svých důsledcích znamenal, že by se správní orgán v řízení o rozkladu zabýval věcí meritorně přesto, že odvolání bylo podáno opožděně. Takový závěr by popíral smysl právní úpravy, podle níž opožděně podaný rozklad správní orgán zamítne, neboť podrobné zdůvodňování závěru o tom, že nejsou splněny podmínky a předpoklady pro zahájení přezkumného řízení (obnovu řízení nebo vydání nového rozhodnutí) by v podstatě znamenalo to, že se správní orgán věcně problematikou zabývá.
35. Pokud tedy žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí toliko stručně konstatoval, že předpoklady pro přezkoumání rozhodnutí v přezkumném řízení, pro obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí nejsou dány, nezatížil tím své rozhodnutí vadou, která by měla vliv na zákonnost posouzení věci samé (zde opožděnosti rozkladu).
36. Ostatní námitky žaloby směřovaly proti důvodům věcného posouzení samotné žádosti, nikoliv proti zamítnutí rozkladu pro opožděnost, soud se jimi proto v tomto rozsahu nezabýval.

Shodu s prvopisem potvrzuje V. B.

V. Závěr a náklady řízení

37. Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
38. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla ve věci procesně úspěšná, žalovanému správnímu orgánu, který měl úspěch, však důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly.
39. Ve shodě se žalovaným soud na tomto místě zdůrazňuje závěry Ústavního soudu v nálezu ze dne 22. 1. 2019, sp. zn. II. ÚS 752/18, kde se v právní větě uvádí „*Současný správní řád upravuje institut překážky věci pravomocně rozhodnuté (§ 48 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád) a v souladu s dlouhodobou právní doktrínou i soudní praxí jej výslovně spojuje toliko s rozhodnutími pozitivními, a nikoli s rozhodnutími negativními, jimiž správní orgán zamítl žádost či návrh účastníka řízení. Za této situace nelze judikatorně nad rámec zákonné úpravy rozšířit použití této překážky správního řízení i na věci, v nichž dříve došlo k zamítnutí téhož návrhu či žádosti účastníka řízení. Takový postup by znamenal nepřípustné omezení přístupu účastníka k právním prostředkům ochrany jeho práv či zájmů, které jde zřejmě nad rámec zákona, respektive proti zákonu, a tedy by zakládal porušení práva na soudní a jinou právní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny.*“
40. Žalobkyně tak může opětovně podat žádost, kterou se správní orgány budou v plné šíři zabývat, a to bez ohledu na to, že její předchozí žádosti (v nyní projednávané věci) nebylo vyhověno.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Praha 21. června 2023

JUDr. Ivanka Havlíková v. r.
předsedkyně senátu